

# WINNEND TEAM

*De Millennium Doelstellingen zijn opgesteld door overheden en de Verenigde Naties om vooruitgang te boeken in het bestrijden van armoede en om gezonde en duurzame ontwikkeling te bevorderen tegen 2015. Het thema van de Internationale Week van de Borstvoeding van dit jaar speelt in op het aftellen naar 2015 en de agenda voor daarna en wil er zoveel mogelijk mensen en leeftijden bij betrekken. Het kan altijd beter! Er kan vooruitgang worden geboekt en liefst zo duurzaam mogelijk. Daartoe moeten we een plan opstellen en er samen voor gaan. Borstvoeding beschermen, promoten en steunen is een mooi doel... en het redt mensenlevens.*

## MILLENNIUM DOELSTELLINGEN

In 1990 werden 8 doelstellingen, de Millennium Development Goals (MDGs) bijeengebracht waarmee overheden en de Verenigd Naties armoede konden bevechten en gezondheid en duurzame ontwikkeling konden bevorderen tegen 2015. Nu en dan wordt cijfermateriaal vrijgegeven om de vooruitgang te beoordelen. Met het thema van dit jaar geeft de Internationale Week van de Borstvoeding een beeld van wat de bevordering en bescherming van borstvoeding daarbij betekenen en ook nog na 2015 zullen bijdragen. Borstvoeding zorgt voor gezondheid en voor volop goede voeding. Dus is borstvoeding van vitaal belang, daarmee scoren moeder en kind levenslang en zijn zij ook een WINNEND TEAM.

## ENKELE FEITEN...

- De Millennium Doelstellingen willen armoede bestrijden en een duurzame ontwikkeling bewerkstelligen.
- In 2000 ontwikkelden wereldleiders in het hoofdkwartier van de Verenigde Naties daartoe een plan waarover zij en diverse ontwikkelingsinstellingen het eens waren.
- Zij verbonden zich ertoe om armoede in hun land in te perken en stelden de 8 Millennium Doelstellingen op.
- Doelstelling 4, 5 en 6 zijn de gezondheidsdoelstellingen. In 2015 zouden de overheden de doelstellingen moeten bereiken. De weg daarnaartoe wordt de Countdown naar 2015 genoemd. Hierover kan u meer lezen op <http://www.countdown2015mnch.org/>



## DOELSTELLINGEN VOOR DE INTERNATIONALE WEEK VAN DE BORSTVOEDING 2014

- 1- Informeren over de Millennium Doelstellingen en wat die betekenen voor borstvoeding en voor de voeding voor het jonge kind
- 2- De vooruitgang tot nu tonen en wat er nog ontbreekt in verband met borstvoeding en met de voeding voor het jonge kind
- 3- Aandacht vragen voor concrete acties voor de bescherming, bevordering en ondersteuning bij borstvoeding als belangrijkste tussenkomsten in de Millennium Doelstellingen-acties voor 2015 en erna
- 4- Jonge mensen stimuleren om de relevantie van borstvoeding in de hedendaagse snel veranderende wereld te zien.

## VANDAAG DE DAG...

Er is heel wat vooruitgang maar er is ook nog heel wat te doen en daar is dringend aandacht van de overheden voor nodig. Zoals:

- de armoede is ingeperkt, maar toch gaan nog 1 op 8 mensen met honger naar bed
- wereldwijd raakt ondervoeding nog zowat een kwart van de kinderen
- overgewicht/obesitas als gevolg van verkeerde voedingsgewoonten neemt toe en het gebruik van kunstmatige zuigelingenvoeding vergroot het risico

Elk jaar organiseert WABA de Internationale Week van de Borstvoeding in nauwe samenwerking met wereldwijde organisaties. Dit jaar is het thema WINNEND TEAM.

Eerdere thema's waren: BabyVriendelijke Ziekenhuizen (1993), Bescherming van borstvoeding door toepassing van de Internationale Gedragscode voor het op de markt brengen van vervangingsmiddelen voor moedermelk (1994), Vrouw-en-Werk (1995), Ronduit over borstvoeding (1996), Borstvoeding: vanzelfsprekend (1997), Borstvoeding: een investering (1998), Jong geleerd is oud gedaan (1999), Met recht en reden (2000), Uit betrouwbare bron (2001), Goed begonnen, half gewonnen (2002), Vaste waarde in een veranderende wereld (2003), Zeker en vast! (2004), Vertrouwde kost (2005), Verborgene verleiders (2006), Een warm welkom (2007), Goede raad is goud waard (2008), Voor de zekerheid (2009), Naar een Babyvriendelijke Wereld (2010), Over borstvoeding gesproken... (2011), Oefening baart kunst (2012), Wij zijn er voor u! (2013)



**Internationale Week van de Borstvoeding 2014**

-ook als is kindersterfte in de voorbije twintig jaar met 40% gedaald, sterven er jaarlijks toch nog 7 miljoen kinderen onder de 5, meestal aan ziekten die te voorkomen zijn  
 -de weg naar de Millennium Doelstellingen is lang en er is een groot verschil in de vorderingen van de ene tot de andere regio  
 -zelfs als wereldwijd het kindersterftecijfer is afgenomen neemt het aantal overlijdens bij pasgeborenen (minder dan 1 maand) toe  
 -moedersterfte verminderde van 400 op 100.000 levendgeborene baby's in 1990 naar 210 in 2010  
 -slechts de helft van de zwangere vrouwen in ontwikkelingslanden (vooral in Sub-Sahara-Afrika) hebben toegang tot de aanbevolen 4 prenatale consultaties.

Het blijft een uitdaging om de Doelstellingen te bereiken. Soms lukt dat, soms ook niet. Ondertussen hebben we belangrijke lessen geleerd...

#### **Successen**

-er wordt op hoog niveau over gediscussieerd (het politieke debat is aangezwengeld)  
 -de samenleving is wakker gemaakt en raakte betrokken (?  
 -er is meer geld beschikbaar gesteld voor gezondheid (meer ontwikkelingsgeld voor gezondheid)  
 -gezondheidscijfers verbeteren (vooral in landen met lage en gemiddelde inkomens)

#### **Tekorten**

-de kloof tussen arm en rijk wordt groter (er is te weinig aandacht voor gelijkheid)  
 -mensenrechten als basis worden vergeten  
 -het Millennium Doelstellingen-proces verloopt van boven naar beneden  
 -er is gefocust op snelle technische oplossingen en zo kwamen vooral overdraagbare ziekten in beeld  
 -gezondheid werd niet als geheel benaderd en het liep verloren tussen andere ontwikkelingssectoren zoals milieu, klimaatverandering, armoede, onderwijs, gendergelijkheid.  
 Laat ons deze lessen ter harte nemen en uitzoeken hoe borstvoeding kan helpen om de Doelstellingen te bereiken en hoe er na 2015 mee om te gaan.



#### **Dit kunnen we doen!**

Om de Doelstellingen te bereiken (vooral dan MDG 4 en 5) moet er meer borstvoeding zijn: meteen na de geboorte, uitsluitend en ook langer. Borstvoeding moet door iedereen beschermd, gepromoot en gesteund worden. Laat ons voortgaan op wat er al bereikt is en de tekortkomingen in het proces aanpakken. Voor ieder tekort is er een antwoord!  
 -Onvoldoende gelijkheid?  
 Focus op bescherming en ondersteuning van borstvoeding in de meest kwetsbare bevolkingsgroepen  
 -Geen inspraak van de basis?  
 Betrek lokale initiatieven die borstvoeding beschermen, promoten en ondersteunen  
 -Geen focus op mensenrechten?  
 Gebruik de omkadering van de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens  
 -Te weinig integratie?  
 Breng borstvoeding in verband met bredere ontwikkelingsonderwerpen zoals armoede, mensenrechten, gendergelijkheid, milieu en klimaatverandering.

#### **Bescherming, bevordering, ondersteuning van borstvoeding**

-**Bescherming** zorgt ervoor dat vrouwen en hun gezin correcte informatie krijgen die losstaat van commerciële belangen, zoals de zuigelingenvoedingsindustrie. Door de Internationale Gedragscode toe te passen, helpt men borstvoeding  
 -**Promotie** zorgt voor informatie en bewustmaking over het belang van borstvoeding en mensen aanzetten tot actie. De Internationale Week van de Borstvoeding is een voorbeeld van dit soort acties  
 -**Steun** betekent toegang tot informatie voorzien, bijgeschoolde zorgverstrekkers, advies en begeleiding, praktische en emotionele opvang die moeders in staat stelt om met borstvoeding te beginnen, ermee door te gaan en het te blijven doen. Moederschapsbescherming kan vrouwen helpen om langer borstvoeding te blijven geven.

#### **BORSTVOEDING HELPT!!!**

Er wordt aanbevolen om  
 -met borstvoeding te beginnen meteen na de geboorte  
 -uitsluitend borstvoeding te geven tot 6 maanden  
 -borstvoeding te blijven geven tot 2 jaar en later, ook als er op 6 maanden gepaste vaste voeding wordt gegeven.

#### **Hiermee moeten we rekening houden!**

-Wat zijn de belangrijkste oorzaken van sterfte bij jonge kinderen in ons land? Wat is daarvan de oorzaak?  
 -Welk percentage van de baby's krijgt de kans om binnen het uur na de geboorte de borst te nemen en om uitsluitend borstvoeding tot 6 maanden te krijgen? Hoe is dit de laatste 10 jaar veranderd?  
 -Welke zijn de belangrijkste hindernissen voor uitsluitend borstvoeding in mijn werkgebied? Zijn er werkplaatsen die actie ondernemen zodat moeders langer borstvoeding kunnen geven als zij terug aan het werk gaan?  
 -Of moeders geschikte voeding kunnen voorzien voor hun kindje ongeacht of zij borstvoeding geven of niet, hangt veel af van socio-economische factoren, commerciële invloed, culturele druk, leefomstandigheden, waaronder ook noodsituaties en chronische ziekten.

#### **BREDER PERSPECTIEF**

##### **armoede**

De bescherming, bevordering en ondersteuning van borstvoeding zijn belangrijk in het bestrijden van armoede, die de eerste Millennium Doelstelling is. Borstvoeding doet het effect van extreme armoede afnemen door te voorzien in veilige en duurzame voeding, gezondheid en emotionele zekerheid voor de meest kwetsbare personen in de samenleving, namelijk baby's en jonge kinderen. Voor borstvoeding heeft men geen kosten. De kosten van bijvoorbeeld kunstvoeding kunnen oplopen tot 2/3 van het inkomen van een gezin. Naast de voeding moeten er flessen, spenen, steriliseermateriaal worden gekocht, zijn er kosten voor transport en medische kosten als het kind ziek wordt.  
 ► Bereken de kost om een kind 6 maanden met kunstvoeding te voeden en daarna met andere commerciële producten...

##### **mensenrechten**

Omdat borstvoeding zo belangrijk is zijn de bescherming en ondersteuning opgenomen in verschillende Mensenrechtendocumenten. Het *Verdrag van de Rechten van het Kind* zegt dat het kind het recht op de hoogst mogelijke standaard qua gezondheid, waarvoor borstvoeding de basis is. Zodoende heeft de overheid en de samenleving de plicht om voor goede voorwaarden te zorgen en hindernissen uit de weg te ruimen, waaronder alle soorten promotie voor kunstvoeding, zuigflessen, spenen zoals voorzien is in de *Internationale*



## ZO REDT BORSTVOEDING LEVENS...

Uitsluitend borstvoeding tot 6 maanden is heel belangrijk want...

- 11 à 13% van alle sterfgevallen bij kinderen onder 5 jaar kunnen vermeden worden als zij tot 6 maanden uitsluitend borstvoeding krijgen
- nog eens 6% hiervan kan worden voorkomen met op het juiste moment op een veilige manier met vaste voeding te beginnen. Kinderen die geen borstvoeding krijgen lopen meer kans om te sterven ten gevolge van diarree (7 maal meer kans) of longontsteking (5 maal) in vergelijking met kinderen die uitsluitend borstvoeding krijgen
- het UNICEF's State of the World's Children Report 2012 laat zien hoe er van de 134,6 miljoen baby's die wereldwijd geboren worden slechts 37% 6 maanden uitsluitend borstvoeding krijgen. Zo komt overleven of een gezonde ontwikkeling kennen voor bijna 85 miljoen baby's in het gedrang.
- tegelijk beginnen slechts 60% van de baby's met vaste voeding tussen 6 en 9 maanden. Dit betekent dat miljoenen kindjes veel te vroeg of veel te laat gezond worden gevoed met vaste voeding
- borstvoeding wordt al lang gezien als de enige manier om een baby effectief goed te voeden en om zo kindersterfte te vermijden. Het speelt een belangrijke rol in gezondheid en ontwikkeling van de baby en komt ook de gezondheid van de moeder ten goede
- uitsluitend borstvoeding meteen bij de geboorte verbetert de zorg voor de pasgeborene en beperkt op die manier sterfte bij pasgeborenen.

*Gedragcode voor het op de markt brengen van vervangingsmiddelen voor moedermelk en de erop volgende resoluties.* Voor de rechten van de vrouwen om borstvoeding te geven, is er de *Conventie tegen alle vormen van geweld tegen vrouwen* die vraagt om ervoor te zorgen dat vrouwen onder meer bescherming tegen ontslag krijgen tijdens zwangerschap en bevallingsrust en door te voorzien in toegang tot passende zorg in verband met hun zwangerschap, bevalling en tijdens de postnatale periode. Er moet ook toezicht gehouden worden op het toepassen van deze maatregelen.

► Zijn er voldoende maatregelen voor de bescherming, respect en vervulling van het recht op borstvoeding voor moeder en kind; indien niet: wat mankeert er?

### duurzaam milieu

In het licht van volgende generaties moet het onderwerp van de klimaatwijziging gezien worden in functie van niet-duurzame industrie, landbouw en leefgewoonten. De hele samenleving moet betrokken worden bij de bescherming, bevordering en ondersteuning van borstvoeding. Dit is gefocust op de behoeften van de toekomstige generaties. Borstvoeding biedt

## DE MILLENNIUM DOELSTELLINGEN

### 1 - ARMOEDE EN HONGER UITROEIEN

Uitsluitend borstvoeding en nog verder borstvoeding tot 2 jaar en later voorziet in hoogwaardige energie en voedingsstoffen. Dit kan honger en ondervoeding helpen voorkomen. Borstvoeding zorgt voor voeding zonder extra kosten. Het is voor iedereen beschikbaar en drukt niet op het huishoudbudget zoals kunstvoeding dat wel doet.

### 2 - BASISONDERWIJS VOOR IEDER KIND VOORZIEN

Borstvoeding en passende vaste voeding zijn fundamenteel voor het leerproces. Met borstvoeding en later gepaste vaste voeding groeit een kind goed, wat zijn mentale ontwikkeling bevordert en het leren dus ook.

### 3 - GENDERGELIJKHEID BEVORDEREN EN VROUWEN STERKER MAKEN

Met borstvoeding krijgen alle kinderen een gelijke start in het leven. Meestal begint het groeiverschil tussen jongens en meisjes bij het introduceren van vaste voeding. Alle vrouwen hebben het recht om borstvoeding te geven en moeten door de samenleving gesteund worden bijvoorbeeld door maatregelen voor moederschapsbescherming.

### 4 - KINDERSTERFTE VERMINDEREN

Kindersterfte kan gemakkelijk met 13% worden verminderd alleen al met verbeterde borstvoedingsgewoonten en nog eens 6% met verbeterde gewoonten in het geven van vaste voeding. Zowat 50-60% van de sterfgevallen onder 5 jaar is het gevolg van ondervoeding, veroorzaakt door zowel povere borstvoedingspraktijken als verkeerde gewoonten in verband met vaste voeding.

### 5 - GEZONDHEID VAN MOEDERS VERBETEREN

Als een vrouw geen borstvoeding geeft, is het postpartumbloedverlies meer en in deze groep vrouwen komt er later vaker borstkanker, eileiderkanker, endometriose en osteoporose voor. Geen borstvoeding geven draagt ook bij tot het verkorten van de tijd tussen opeenvolgende geboorten door sneller elkaar opvolgende zwangerschappen.

### 6 - HIV/AIDS, MALARIA EN ANDERE ZIEKTEN BESTRIJDEN

Uitsluitend borstvoeding kan samen met antiretrovirale therapie de overdracht van hiv van moeder op kind beperken. Een hele reeks ziekten komen meer voor bij vrouwen en kinderen als er geen borstvoeding gegeven wordt.

### 7 - MILIEU EN DUURZAAMHEID NASTREVEN

Het gebruik van kunstvoeding zorgt voor verspilling in de melkindustrie, in de farmaceutische branche, voor plastic- en aluminiumafval, en maakt het verbruik van hout en fossiele brandstoffen nodig.

### 8 - WERELDWIJDE ONTWIKKELINGSSAMENWERKING ONTWIKKELEN

Het document *Global Strategy for Infant and Young Child Feeding* (GSIYCF)

wil multisectoriële samenwerking op basis van projecten rond borstvoeding en voeding en brengt alle documenten en programma's samen.



een milieuvriendelijke oplossing. Overheden en beleidsmakers moeten maatregelen nemen om het gebruik van kunstvoeding in te perken in het kader van de impact ervan op het milieu.

► Welke maatregelen neemt onze overheid en andere instanties om borstvoeding als duurzame oplossing te zien? Past de overheid de *Internationale Gedragscode* volledig toe?

### gender

Hoe mannen en vrouwen omgaan met hun rol, mogelijkheden, verantwoordelijkheden, noden is bepalend voor heel wat aspecten van het sociale leven. Ongelijkheden tussen mannen en vrouwen kunnen een directe impact hebben op hoe moeders zich voelen. Dit kan invloed hebben op het krijgen van een postnatale depressie, op moederlijke zorg, en zelfs op kinder- of moedersterfte. Zo heeft het ook een rechtstreeks effect op borstvoedingsgewoonten in het gezin. Vaders hebben een belangrijke rol in het ondersteunen van borstvoeding, thuis en buitenshuis.



► Hoe kan een vader de moeder steunen om uitsluitend borstvoeding te geven tot 6 maanden en om er daarna mee door te gaan tot het kindje 2 jaar is of ook nog daarna. Hoe kan een grootmoeder haar dochters en schoondochters bijstaan?

### BESLUIT

#### internationale acties

De *Global Strategy on Infant and Young Child Feeding* (GSIYCF-WHA Res. 55,25 van 2002) is

een bredere beleidsomkadering om wereldwijd borstvoeding optimaal te maken. Hoewel het GSIYCF gebaseerd is op verschillende internationale beleidsdocumenten en voorzien is van praktische hulpmiddelen voor de concrete toepassing blijft het meestal ongebruikt. Bovendien worden veel initiatieven voor de voeding van baby's en jonge kinderen gefinancierd door de industrie waardoor er belangvermenging ontstaat. Hierover kan u meer lezen op: <http://www.ibfan.org/art/538-1.pdf> Het verslag van het World Breastfeeding Trends Initiative (WBTi) van 51 landen toont de hielen in 10 onderdelen van beleid en programma's voor de uitvoering van het GSIYCF. Geen enkel land heeft de Global Strategy volledig uitgevoerd. Gemiddeld is de score van 2,51 voor Zuigelingenvoeding in noodsituaties tot 7,21 voor toepassing van de Internationale Gedragscode. De WHO heeft dit soort verslagen gebruikt om zelf een rapport te maken *Country implementation of the*

### Snelle toegang tot een team

Voor informatie of documentatie, voor advies of begeleiding bij borstvoeding:

#### VBBB is er voor u!

**Via telefoon voor een persoonlijk antwoord**  
Er is een centraal telefoonnummer: 03 2817313.  
De telefoonnummers van onze medewerkers vindt u op [vbbb.be](http://vbbb.be)

#### Voor korte berichten

Volg ons op Facebook: [www.facebook.com/VBBBvzw](http://www.facebook.com/VBBBvzw)  
En twitter: <https://twitter.com/ElsFlies>



**U kunt ook beroep doen** op de mensen van het team die u om en bij de geboorte hebben omringd. Raadpleeg de lijst die zij u hebben gegeven: daar vindt u namen, telefoonnummers van personen en instanties die u graag bijstaan en advies geven over borstvoeding.

#### Warm aanbevolen brochures voor ouders

T3 'Gezonde voeding begint bij de geboorte' - VBBB  
T2 'Vaste voeding bij borstvoeding' - VBBB  
T9 'Werkende/studerende vrouwen en hun omgeving' - VBBB  
*Aanvragen via bestellingen@vbbb.be*

*international code of marketing of breast-milk substitutes: status report 2011:* [http://apps.who.int/iris/bitstream/10665/85621/1/9789241505987\\_eng.pdf](http://apps.who.int/iris/bitstream/10665/85621/1/9789241505987_eng.pdf)

#### nationale acties

In ons land verdienen deze punten dringend aandacht:  
-een duidelijk beleid over voeding voor baby's en jonge kinderen  
-het monitoren van de toepassing van de *Internationale Gedragscode*  
-de hindernissen die borstvoeding moeilijk maken oplossen  
-de aanpassingen in de wetgeving en belangrijke bevorderende Initiatieven realiseren  
-samenwerken met internationale ngo's en platformen voor een gezamenlijke agenda voor borstvoeding en voeding voor baby's en jonge kinderen na 2015, bijvoorbeeld door het toepassen van de GSIYCF, eventueel via het WBTi initiatief

Alle hier vermelde brochures en documenten of de link ernaartoe kan u aanvragen via [administratie@vbbb.be](mailto:administratie@vbbb.be). De *Internationale Gedragscode* is te verkrijgen in het Nederlands.

Werkten mee aan het samenstellen en de input van de Engelstalige Action Folder: Doraine Bailey, Anne Batterjee, Johanna Bergerman, David Clark, JP Dadhich, Rukhsana Haider, Amal Omer-Salim (Key Writer), Regina Da Silva, Miriam Labbock, Juliana Lim Abdullah, Mimi Maza, Felicity Savage, Lida Lotska, Ted Greiner, Andre Nikiema, Anna Coutsooudis, Rachel Musoke, Shera Lyn Parpia, Asha Benakappa. Productie: Jennifer Mourin.

VBBB heeft voor deze actie in Vlaanderen geen andere financiële ondersteuning dan de bijdrage van de deelnemers.



#### algemene coördinatie:

WABA Secretariat, Penang, Malaysia  
e-mail: [waba@streamyx.com](mailto:waba@streamyx.com)  
[www.waba.org.my](http://www.waba.org.my)  
[www.worldbreastfeedingweek.org](http://www.worldbreastfeedingweek.org)

#### coördinatie in Vlaanderen:

secretariaat VBBBvzw - Cardijnstraat 36,  
2910 Essen - tel. 03 2817313  
[info@vbbb.be](mailto:info@vbbb.be)  
[www.weekvandeborstvoeding.be](http://www.weekvandeborstvoeding.be)

Deze folder **WINNEND TEAM** is de vertaling en aanpassing voor Vlaanderen door VBBBvzw van de WABA Action Folder WBW: **Breastfeeding: A Winning Goal for Life!**

Deze folder wordt verspreid via de deelnemende ziekenhuizen, geboortecentra, zelfstandige vroedvrouwen, acties van bepaalde gemeenten binnen het kader van het Moeder- en KindVriendelijk Initiatief. Vraag de volledige lijst deelnemers in Vlaanderen via [info@vbbb.be](mailto:info@vbbb.be) of kijk op [vbbb.be/weekvandeborstvoeding.be](http://vbbb.be/weekvandeborstvoeding.be)

WABA is een wereldwijd netwerk voor de bescherming, bevordering en ondersteuning van borstvoeding, gebaseerd op: Innocenti Declaration I en II, Ten Links for Nurturing the Future, Global Strategy on Infant and Young Child Feeding. WABA werkt nauw samen met IBFAN, LLLI, ILCA, Wellstart Int., Academy of Breastfeeding Medicine.

WABA/VBBB aanvaardt geen sponsoring of steun van de industrie voor zuigelingen-, baby- en kindervoedingen en aanverwante materialen en vraagt de deelnemers aan de Internationale Week van de Borstvoeding die houding te respecteren en na te volgen.